

על אהבת החסד

"יותר ממה שהמעשה מורה על העושה, מורה הרצון על הרוצה"

(הראי"ה, ערפילי טוהר, צ"א)

רציונאל

אחת הדרכים המשמעותיות להתמודדות עם הקשיים והאתגרים שמציב בפנינו הזמן הפנוי הינה יצירת אלטרנטיבות חיוביות לניצול ומיצוי שעות פנויות אלה. מעורבות חברתית ועזרה לזולת, חסד ונתינה בהתאמה לכישוריו ויכולותיו של כל נער ונערה יש בהן למלא ולרומם את שעות הפנאי לעשייה חיובית ואף מהנה.

הפעלה זו עוסקת במשמעות חוויית הנתינה ובהיותה נדבך חשוב ומעצים בטיפוח זהות תרבותית של בני הנוער.

מטרות:

1. להביא למודעות המשתתפים כי כל אדם מסוגל לתרום לזולתו על פי כישוריו ויכולותיו.
2. לברר עם המשתתפים את היכולות והאיכויות המיוחדות במעורבות חברתית דווקא של בני נוער.

מהלך הפעילות

שלב א' - קבוצתי

המנחה יחלק את המשתתפים לקבוצות בנות 3-4 משתתפים ויבקש מכל קבוצה לבצע את המשימות בדף המשימה "מעורבות חברתית ב..." (נספח מס' 1, א'-ח').

למנחה: כדאי לבחור את מקומות ההתנסות המעשית לקבוצה.

שלב ב' - במליאה

- המנחה יערוך משחק תפקידים ויבקש מכל קבוצה לבחור שני נציגים: "מראיין" ו"מרואיין". כדאי להכין מראש מקום מתאים לראיון: שולחן, כסאות וכיו"ב.

- ה"מראיין" יספר ויתאר את המקום בו הוא מציע לבני נוער לקיים את ההתנסות המעשית וישאל את ה"מרואיין" שאלות אשר יכוונו לשני הנושאים הבאים: היתרונות והאתגר במקום זה והתכונות הנדרשות לאישיותו של הנער והנערה הפועלים במקום זה.

שאלות להובלת הריאיון:

- מה מניע אותך למעורבות חברתית?
- האם התנסית בעבר בתחום דומה?
- האם חשוב לך להתנסות דווקא במוסד שלנו?
- מה, לדעתך, הייחודיות בך ותרומתך לנו?
- אלו קשיים אתה צופה שיהיו לך בהתנסות המעשית במקום זה במידה ותתקבל?
- מה התכונה הכי משמעותית באישיותך שבזכותה כדאי לנו לקבל אותך?
- האם אינך חושש שנושא המעורבות החברתית יגזול מזמנך הפנוי?
- האם אינך חושש כי עשייתך החברתית במקום תפגע בתחומי עיסוק אחרים, כגון: לימודים, חברים, חוגים, בילויים וכד'.

המנחה יערוך טבלה על הלוח וירשום את תשובות ה"מרואיינים" בהתאמה.

היתרונות והאתגר במעורבות החברתית	והתכונות הנדרשות לאישיותו של הנער והנערה המקום ההתנסות המעשית

(למנחה: במידה ואותן תכונות חוזרות על עצמן, עבור כל חזרה, המנחה ימתח קו מתחת לתכונה שכבר נאמרה וכך יביא לידי ביטוי את תרומתן של כל הקבוצות).

שאלות לדין:

1. כיצד הרגשתם בעת הריאיון?
2. מה ניתן ללמוד משפע היתרונות במעורבות חברתית?
3. מה ניתן ללמוד ממגוון התכונות של הנוער בהתנסות המעשית?
4. האם, לדעתכם, יש צורך בהתאמה בין מקום ההתנסות המעשית לבין אופיו וכישוריו של האדם? נמקו!
המנחה יחלק למשתתפים את הסיפור "אין לך אדם שאין לו שעה" (נספח מס' 2) ויקרא באוזניהם.
5. מה ניתן ללמוד מסיפור זה אודות מעורבות חברתית בכלל והתאמת תכונות האדם בפרט?
מעורבות חברתית בכל מקום ומכל סוג יש בה נתינה גדולה. כפי שעולה מן הסיפור עלולים להיווצר קשיים או קונפליקטים מסוגים שונים (משפחה, בית ספר, חברים, חוגים, בילויים וכו').
א. מנו קשיים אפשריים והביאו דוגמאות.
ב. כיצד, לדעתכם, ניתן להתגבר על קשיים אלה וליישב קונפליקטים שבין צורך הכלל לצורך הפרט?
7. אומר הראי"ה:

"עוד יתגלה בעולם הכוח של רצון האדם במציאות – כמה הוא מכריע..." (ערפילי טוהר, מ"א)

כיצד מתקשרים דברי הראי"ה עם ניצול שעות הפנאי ועשיית חסד באשר היא?
למנחה: מומלץ להיעזר בהפעלה "אפשר לעזור?", העוסקת בשמונה מעלות בצדקה לרמב"ם. ההפעלה (מס' 16) מופיעה בחוברת "לאורו נלך" ובאתר מינהל חברה ונוער בכתובת הבאה:

<http://cms.education.gov.il/EducationCMS/Units/Noar/Perut/leorohaf16.pdf>

נספח מס' 1 א'

מעורבות חברתית במוסד לנערות במצוקה

במוסד מתגוררות נערות בגילאים 10-14, חסרות בית ו/או תמיכה משפחתית משמעותית. הבנות חוו אלימות פיזית ונפשית בדרגות שונות, וזקוקות לתמיכה משמעותית.

משימות

1. נסחו מודעה הפונה לתלמידי בית הספר ומבקשת מהם לצאת ולהתנסות במוסד זה. על המודעה לכלול:

א. הסבר קצר על המקום

ב. הסבר על החשיבות, היתרונות והאתגר במעורבות חברתית דווקא במקום זה.

ג. שלוש תכונות (לפחות) הנדרשות לאישיותו של האדם הרוצה לתרום במקום זה.

2. הנכם מעוניינים להתנסות במקום זה.

לשמחתכם, זומנתם לראיון אצל מנהל המוסד המעוניין לבחור את המתאימים ביותר לעבודה עם הנערות החוסות.

כתבו ארבעה נימוקים אשר עשויים לשכנע את מנהל המוסד לבחור דווקא אתכם.

בנימוקיכם התייחסו להסברים שצוינו לעיל (במשימה מס' 1).

א. _____

ב. _____

ג. _____

ד. _____

בחרו נציג שיוזמן לראיון בפני המליאה ויציג את תוצרי חשיבתכם.

נספח מס' 1 ב'

מעורבות חברתית במועדון לילדים בעלי מוגבלויות

למועדון זה מגיעים ילדים בעלי מוגבלויות פיזיות בדרגות שונות בגילאי בית הספר היסודי. המועדון מהווה מסגרת לשעות אחר הצהריים ומתקיימות בו פעילויות וחוגים המותאמים לצרכי הילדים.

משימות

1. נסחו מודעה הפונה לתלמידי בית הספר ומבקשת מהם לצאת ולהתנסות במועדון זה. על המודעה לכלול:

א. הסבר קצר על המקום.

ב. הסבר על החשיבות, היתרונות והאתגר במעורבות חברתית דווקא במקום זה.

ג. שלוש תכונות (לפחות) הנדרשות לאישיותו של האדם הרוצה לתרום במקום זה.

2. הנכם מעוניינים להתנסות במוסד זה.

לשמחתכם, זומנתם לראיון אצל מנהל המוסד המעוניין לבחור את המתאימים ביותר לעבודה עם ילדים בעלי מוגבלויות.

כתבו ארבעה נימוקים אשר עשויים לשכנע את מנהל המוסד לבחור דווקא אתכם.

בנימוקיכם התייחסו להסברים שצוינו לעיל (במשימה מס' 1).

א.

ב.

ג.

ד.

בחרו נציג שיוזמן לראיון בפני המליאה ויציג את תוצרי חשיבתכם.

נספח מס' 1 ג'

מעורבות חברתית בבית אבות

בבית האבות מתגוררים קשישים, שזהו ביתם. חלקם עצמאים וחלקם סיעודיים וזקוקים לעזרה רבה.

משימות

1. נסחו מודעה הפונה לתלמידי בית הספר ומבקשת מהם לצאת ולהתנסות במוסד זה. על המודעה לכלול:
  - א. הסבר קצר על המקום
  - ב. הסבר על החשיבות, היתרונות והאתגר במעורבות חברתית דווקא במקום זה.
  - ג. שלוש תכונות (לפחות) הנדרשות לאישיותו של האדם הרוצה לתרום במקום זה.
2. הנכם מעוניינים להתנסות במוסד זה. לשמחתכם, זומנתם לראיון אצל מנהל המוסד המעוניין לבחור את המתאימים ביותר לעבודה עם הקשישים בבית אבות. כתבו ארבעה נימוקים אשר עשויים לשכנע את מנהל המוסד לבחור דווקא אתכם. בנימוקיכם התייחסו להסברים שצוינו לעיל (במשימה מס' 1).

א. _____

ב. _____

ג. _____

ד. _____

בחרו נציג שיוזמן לראיון בפני המליאה וציג את תוצרי חשיבתכם.

נספח מס' 1 ד'

מעורבות חברתית בארגון חלוקת מזון

בארגון זה אורזים מזון הנאסף על ידי תרומות ומחלקים אותו למשפחות נזקקות.

משימות

1. נסחו מודעה הפונה לתלמידי בית הספר ומבקשת מהם לצאת ולהתנסות בארגון זה. על המודעה לכלול:
  - א. הסבר קצר על המקום
  - ב. הסבר על החשיבות, היתרונות והאתגר במעורבות חברתית דווקא במקום זה.
  - ג. שלוש תכונות (לפחות) הנדרשות לאישיותו של האדם הרוצה לתרום במקום זה..
2. הנכם מעוניינים להתנסות במוסד זה. לשמחתכם, זומנתם לראיון אצל מנהל המוסד המעוניין לבחור את המתאימים ביותר לעבודה באריזת מצרכי מזון וחלוקתם למשפחות נזקקות. כתבו ארבעה נימוקים אשר עשויים לשכנע את מנהל המוסד לבחור דווקא אתכם. בנימוקים התייחסו להסברים שצוינו לעייל (במשימה מס' 1).

- א. _____
- ב. _____
- ג. _____
- ד. _____

בחרו נציג שיוזמן לראיון בפני המליאה ויציג את תוצרי חשיבתכם.

נספח מס' 1 ה'

מעורבות חברתית בחונכות ילדים ממשפחות רווחה

מטרת החונכים להיות מעין אחות גדולה לילדים ממשפחות המטופלות על ידי לשכת הרווחה בעירייה. על החונך לעזור לחניך בשיעורי בית, לטייל עימו, לשוחח, לתת לו תשומת לב ועזרה בכל תחום שיוכל.

משימות

1. נסחו מודעה הפונה לתלמידי בית הספר ומבקשת מהם לצאת ולהתנדב במפעל חינוכי זה.

על המודעה לכלול:

א. הסבר קצר על המקום

ב. הסבר על החשיבות, היתרונות והאתגר בהתנדבות דווקא במקום זה.

ג. שלוש תכונות (לפחות) הנדרשות לאישיותו של המתנדב.

2. הנכם מעוניינים להתנדב במוסד זה.

לשמחתכם, זומנתם לראיון אצל מנהל המוסד המעוניין לבחור את המתאימים ביותר לעבודת חונכות ילדים ממשפחות רווחה.

כתבו ארבעה נימוקים אשר עשויים לשכנע את מנהל המוסד לבחור דווקא אתכם.

בנימוקיכם התייחסו להסברים שצוינו לעייל (במשימה מס' 1).

א.

ב.

ג.

ד.

בחרו נציג שיוזמן לראיון בפני המליאה ויציג את תוצרי חשיבתכם.

נספח מס' 1 ו'

מעורבות חברתית

בהדרכה בתנועת נוער

המדריכים בתנועה יובילו את חניכיהם לאור ערכיה, יקיימו פעילויות חינוכיות וחוויתיות בעלות ערך ומוסר, ילוו לטיולים, יקיימו שיחות אישיות וידאגו לצרכיהם החברתיים.

משימות

1. נסחו מודעה הפונה לתלמידי בית הספר ומבקשת מהם לצאת ולהתנסות בתנועה זו.
על המודעה לכלול:
א. הסבר קצר על המקום
ב. הסבר על החשיבות, היתרונות והאתגר במעורבות חברתית דווקא במקום זה.
ג. שלוש תכונות (לפחות) הנדרשות לאישיותו של האדם הרוצה לתרום במקום זה..
2. הנכם מעוניינים להתנסות במוסד זה.
לשמחתכם, זומנתם לראיון אצל מנהל המוסד המעוניין לבחור את המתאימים ביותר לעבודה בהדרכה בתנועת הנוער.
כתבו ארבעה נימוקים אשר עשויים לשכנע את מנהל המוסד לבחור דווקא אתכם.
בנימוקיכם התייחסו להסברים שצוינו לעייל (במשימה מס' 1).

- א. _____
- ב. _____
- ג. _____
- ד. _____

בחרו נציג שיזמן לראיון בפני המליאה ויציג את תוצרי חשיבתכם.

נספח מס' 2

אין לך אדם שאין לו שעה

הסיפור הבא מתחיל ביום בו התקשר אלי ממלא מקום מנהל סניף מד"א בבת ים ושאל אותי אם אוכל להתנדב במשמרת בוקר כנהג אמבולנס. "חסר לי נהג", רטן... חשתי אחריות, חיידק מד"א זורם בעורקיי וכמובן הסכמתי. חברה, איתה תכננתי להיפגש באותו בוקר, כעסה מאוד על שהפתעתי אותה עם התנדבות למשמרת, אך הסברתי לה שאם היא לא תוותר ומחר נשמע בחדשות שמישהו מת כי לא היה אמבולנס בבת ים, יהיו לה ייסורי מצפון.

באותו בוקר הגעתי מוקדם כדי לבדוק את האמבולנס, הכנתי חלוק, הכול היה מוכן, רק דבר אחד שכחתי להביא, כלומר לא בדיוק שכחתי, אבל למי שמסתכל עלי זה חסר: היד השנייה שלי. נולדתי חסר אמה וכף יד שמאל... פעמים רבות, כשהייתי מגיע למקום תאונה אנשים היו מתבלבלים ושואלים: "מי הפצוע כאן?!"

בבוקר המשמרת הגיע יניב, מתנדב צעיר בתחנה, תלמיד תיכון בכיתה יא' שהבריז מהלימודים. אמרתי לו: "אין מצב שאתה עולה לאמבולנס אם הברזת...". הוא "מכר" לי סיפור על יום של"ח, האמנתי לו ואמרתי: "יאללה, שים חלוק, נוסעים".

לא תיארתי לעצמי מה עומד לקרות באותו היום. הקריאה הראשונה הייתה של מישהו עם הפרעות קצב... ופינינו אותו לבית החולים. בעודנו מחליפים סדין ומארגנים את האמבולנס לחולה הבא נשמעה קריאה בקשר "מיקי, סע לאזור התעשייה בבת ים, יש שם מישהו עם חתך עמוק". אמרתי לעצמי תוך כדי נסיעה, חתך עמוק?! הם תמיד מגזימים, זו בטח שריטה, ולא הבנתי למה התורן בקשר נשמע לחוץ...

הידיעה שמדובר באירוע רציני החלה לחלחל להכרתי, כאשר ראיתי את אחד הפועלים עם סינר וכובע של אופים מאותת לי עם היד להיכנס מאתים מטר לפני המפעל. אמרתי ליניב: "קח את תיק החבישה, אני אקח את החמצן". בעודי יוצא מן האמבולנס פונה אלי אחד מבלשי המשטרה ושואל: "אתה יודע על מה מדובר?", "כן בטח", אמרתי, "מישהו עם חתך". "כמעט", הוא אומר לי, "זו קטיעה מלאה...". היו לי ארבע שניות לקלוט מה הוא אומר, ואז ראיתי הכול. הפועל ישב על כיסא בתוך שלולית דם, כאשר ידו הימנית קטועה מתחת לכתף וגם חלק מאזנו. הוא התייפח מכאבים וכשראה אותי נבהל, מילא לאבד את היד, אבל מה הסיכוי שהחובש שבא לטפל בך גם הוא קטוע יד?!
יד?!

יניב הגיש לי חסם עורקים וזה עבד. ביקשתי ממנו שיביא את האלונקה ואת ערכת עירוני הנוזלים מהאמבולנס ושיזמין דחוף תגבורת של נט"ן, שם יש צוות עם רופא. כשחזר והגיש לי את העירוני הודיע: "אין נט"ן, הם עסוקים בהחייאה". פתחתי את עירוני הנוזלים, ניסיתי להחדיר אותו, אבל בקושי נראו ורידים וידי רעדה. למרות שהייתי מיומן מאד, העירוני לא נכנס והחלטנו להעלות אותו לאלונקה. צעדנו במהירות לכיוון האמבולנס ורעדנו. ביקשתי מיניב, שייתן לו מקסימום חמצן והודעתי בתחנה: "אני מפנה, תבטל את הנט"ן". לקחתי בחשבון שהמרחק עד בית החולים הוא כשמונה דקות ואישרו לי בקשר כי זו החלטה נכונה.

עברתי למושב הנהג ונסענו במהירות לבית החולים. בדרך ביקשתי שיודיעו לרופאים לחכות במיון כשידי האחת על הקשר לדיווחים והסדרת התנועה וחצי היד השנייה על ההגה מנווטת את האמבולנס. במצב זה הגעתי למיון, יניב מאחור מחזיק ביד אחת את מסכת החמצן, ביד השנייה את המיכל עם היד הקטועה. עשיתי חבירה מסודרת למנהל חדר המיון שחיכה לנו והעברתי את החולה למיטה.

למחרת הופיעה כתבה בעיתון "מעריב", שזו כותרתה: "החובש הגידם טיפל בפועל שידו נקטעה", שם התנוססה תמונתי על רקע אמבולנס.

מתוך: ללכת עם ולהרגיש בלי/ מיקי לוי. מקור ראשון 28.11.2010